

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2773
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.8.2024/44
Karar Numarası : 2024/801
Başvuran : N. Ş.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın kaldığı ceza infaz kurumunda telefon görüş hakkının diğer suç gruplarında bulunan mahpuslara haftada 120 dakika ve görüntülü olarak verilirken kendisinin suç grubu dolayısıyla haftalık yalnızca 10 dakika sesli görüşme yapabildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Kendisinin yaklaşık 2 yıldır Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ve eşinin ise Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu bulunduğunu, eşinin ailesiyle Antalya'da yaşayan ve 11 yaşında olan bir kız çocuklarının olduğunu,

b. Kızının eşini ve kendisini 4-5 ayda bir ziyaretine gelebildiğini, kendilerine verilen haftalık 10 dakikalık telefon görüşmesinin yeterli gelmediğini, bu durumun kızını ve kendilerini psikolojik olarak etkilediğini,

c. Telefon görüş hakkının diğer suç gruplarında bulunan mahpuslara haftada 120 dakika ve görüntülü olarak verildiğini, burada çocuklarının cezalandırılmış olduğunu, çocuklarının diğer suç gruplarındaki kişilerin çocukları gibi 120 dakikalık görüntülü telefon görüşmesi hakkına sahip olması gerektiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Telefonla görüşme hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinin (f) bendi hükmü çerçevesinde hükümlü ve tutuklunun telefon görüşmesini haftalık olarak kesintisiz 10 dakika olarak yapabileceği,

b. Mezkûr Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin (g), (ğ) ve (i) bentleri hükümleri kapsamında görüntülü görüşme hakkına ilişkin yasal çerçevenin belirlendiği,

c. Yargı Reformu Stratejisinde yer alan Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) kapsamında, Kurumda pilot denemelere başlanıldığı ve ardından gerekli revizeler yapılarak tüm ceza infaz kurumlarına yaygınlaştırma çalışmalarının devam ettiği,

ç. ACEP'in ilk etabında suç grubu itibarıyla doğrudan görüntülü konuşma hakkından faydalanabilecek

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

tutuklu ve hükümlülerin deneme ve pilot uygulama kapsamında görüntülü konuşma yapabildiği,

d. Suç türüne göre idare ve gözlem kurulu tarafından alınan karar ile görüntülü görüşme yapabilecek hükümlü ve tutukluların halihazırda pilot ve deneme aşamasında sistem entegrasyonu tamamlanmadığından görüntülü görüşme yapabilmelerinin şu aşamada sistemsel olarak da mümkün olmadığı,

e. ACEP'in yaygınlaşma çalışmaları tamamlandığında ve entegrasyonu aktif hale geldiğinde konunun yeniden değerlendirilebileceği ve sonucuna göre işlem yapılacağı,

f. Bu aşamada başvuranın mevzuat kapsamında suç grubu itibarıyla telefon görüşme süresinin 120 dakika olması veya görüntülü konuşma hakkından faydalanması için öncelikli olarak Kurum İdare ve Gözlem Kurulunca yapılacak olan değerlendirmenin sisteme entegrasyonun halihazırda yapılamadığı, Ulusal Yargı Ağı Projesi ekranında ekstra süre artırımının verilebileceği bir sekmenin bulunmadığı, bu nedenle ilgilinin sadece sesli aramadan 10 dakika faydalanabileceği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Mezkûr Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır."

7. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvurunun konusu*" başlıklı 31'inci maddesi şöyledir:

"Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası şu şekildedir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

a) Kurumun görev alanına girip girmediği,

(...)

yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gereğçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup

bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvurunun esas incelemesi yapılmadan önce Kurumun, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalı ve başvuru konusunun bu kapsamda kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir.

14. 6701 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ulusal önleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır.

15. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

16. Başvuran diğer suç gruplarında bulunan mahpuslar gibi haftalık 120 dakika süreyle görüntülü görüşme süresinden faydalanması gerektiğini, suç grubu itibarıyla haftada 10 dakika süreyle sadece sesli görüşme yapabilmesinin kendisini ve çocuğunu mağdur ettiğini iddia etmiştir.

17. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün telefon ile haberleşme hakkı*" başlıklı 66'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Telefon görüşmesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.*"

18. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Telefonla görüşme hakkı*" başlıklı 74'üncü maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şu şekildedir:

“(f) Hükümlüler görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabilir. Herhangi bir nedenle görüşme gerçekleşmemişse daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebilir. Konuşma süresi görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemez. Deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararı ile telefon ile görüşme süresi ve sayısı artırılabilir.

g) Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkan sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir. (Ek cümleler: RG-12/11/2021-31657-CK-4773/28 md.) Çocuk hükümlüler ile sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler hakkında bu bentte düzenlenen telefonla görüşme süresi iki kat olarak uygulanır. Hükümlülere mensubu buldukları dinin bayramlarında kullanılmak üzere otuz dakika ilave görüşme hakkı verilir.

ğ) Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir.”

19. Ceza infaz kurumlarında mahpusun telefon görüşmesi konusuyla ilgili benzer başvurularda Anayasa Mahkemesi (AYM), telefon görüşüne müdahaleyi haberleşme hürriyeti kapsamında değerlendirmiştir. (AYM, A. İ., B. No. : 2017/16005, 11/12/2019, para. 40-44; *Hacı Serhat Karşlı*, B. No. : 2017/19534, 18/6/2020, para. 36-40; *Kadir Kırmacı*, B. No. : 2017/25975, 18/6/2020, para. 37-41). Ayrıca AYM, mahpusun eşi ile telefonla görüşmesine izin verilmemesini özel hayata saygı hakkı ile haberleşme hürriyeti bağlamında incelemiştir (AYM, *Aydın Kahveci*, B. No. : 2020/11832, 20/12/2023, para. 12). Bunların yanı sıra AYM, mahpusun telefonla görüşme gününün öğrenim gören çocuklarıyla görüşmeyi sağlayacak şekilde belirlenmesi talebinin reddedilmesi konusunu ise aile hayatına saygı hakkı çerçevesinde karara bağlamıştır (AYM, *Yeliz Erten*, B. No. : 2020/99, 11/3/2021, para. 39-44; *Ali Taş ve Diğerleri*, B. No. : 2020/6915, 11/7/2023, para. 2.).

20. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

21. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında; Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilen başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 67’nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/8/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye